

**UCHWAŁA NR XXXIV/165/2017
RADY GMINY PERZÓW**

z dnia 20 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017-2020 z prognozą do 2024 roku”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519; ze zm.) Rada Gminy Perzów uchwala, co następuje:

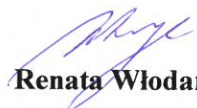
§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017 – 2020 z prognozą do 2024 roku” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Perzów.

§ 3. Traci moc uchwała XIV/84/2004 Rady Gminy Perzów z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Perzów

Renata Włodarczyk

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017-2020 z prognozą do 2024 roku

Autorzy opracowania:

Krzysztof Pietrzak

Adam Bronisz

Bartłomiej Przybylski

Meritum Competence
ul. Syta 135, 02-987 Warszawa
szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl
www.szkolenia.meritumnet.pl

Perzów, 2017

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1 Wstęp	6
2 Streszczenie	7
3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	8
4 Charakterystyka obszaru Gminy Perzów	11
4.1 Położenie	11
4.2 Demografia	13
4.3 Gospodarka	15
4.3.1 Turystyka	16
5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Perzów – obszary interwencji	18
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	18
5.1.1 Warunki klimatyczne	18
5.1.2 Jakość powietrza atmosferycznego	18
5.1.3 Zagadnienia horyzontalne	21
5.1.4 Podsumowanie	22
5.2 Zagrożenia hałasem	22
5.2.1 Zagadnienia horyzontalne	24
5.2.2 Podsumowanie	24
5.3 Pola elektromagnetyczne	25
5.3.1 Zagadnienia horyzontalne	25
5.3.2 Podsumowanie	26
5.4 Gospodarowanie wodami	27
5.4.1 Wody powierzchniowe	27
5.4.2 Wody podziemne	32
5.4.3 Zagadnienia horyzontalne	33
5.4.4 Podsumowanie	34

5.5	Gospodarka wodno-ściekowa	34
5.5.1	Sieć wodociągowa	34
5.5.2	Sieć kanalizacyjna	35
5.5.3	Zagadnienia horyzontalne	36
5.5.4	Podsumowanie	36
5.6	Zasoby geologiczne	37
5.6.1	Zagadnienia horyzontalne	38
5.6.2	Podsumowanie	39
5.7	Gleby	40
5.7.1	Zagadnienia horyzontalne	42
5.7.2	Podsumowanie	43
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	43
5.8.1	Zagadnienia horyzontalne	46
5.8.2	Podsumowanie	46
5.9	Zasoby przyrodnicze	47
5.9.1	Zagadnienia horyzontalne	49
5.9.2	Podsumowanie	50
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami	50
5.10.1	Zagadnienia horyzontalne	51
6	Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ	52
7	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	54
8	Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska..	57
9	Spis tabel	58
10	Spis wykresów	58
11	Spis rysunków	58

Wykaz skrótów

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

UE – Unia Europejska

JST – Jednostka/i samorządu terytorialnego

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności

POŚ – Program Ochrony Środowiska

JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

PEM – Promieniowanie elektromagnetyczne

1 Wstęp

Niniejszy dokument, został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.), uwzględniając część strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” dotyczących Ochrony Środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina jak i inne podmioty w celu ochrony środowiska w jej granicach administracyjnych.

Ponadto dokument ten został opracowany zgodnie z najnowszymi wytycznymi Ministerstwa Środowiska: *Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Warszawa 2 września 2015.*

Program podsumowuje stan środowiska gminy oraz zawiera zestawienie jego słabych i mocnych stron (analiza SWOT).

Dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie gminy możliwe stało się zdefiniowanie na tej podstawie celów środowiskowych, do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska i ideą zrównoważonego rozwoju.

Uregulowania prawne obligują do opracowania Programów Ochrony Środowiska na wszystkich szczeblach samorządowych. Ich celem jest określenie polityki ochrony środowiska w regionie, przy założeniu harmonijnego i zrównoważonego rozwoju. Podstawowym zadaniem programów ochrony środowiska ma być pomoc w rozwiązywaniu istniejących problemów, jak również przeciwdziałanie zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. Opracowane na wszystkich szczeblach „Programy Ochrony Środowiska” winny uwzględniać aktualną sytuację i specyfikę jednostek wchodzących w ich skład.

Opracowany dla Gminy Perzów Program Ochrony Środowiska, zgodnie z obowiązującymi wymogami, inwentaryzuje aktualny stan środowiska oraz określa niezbędne działania dla ochrony środowiska w ścisłym powiązaniu z głównymi kierunkami rozwoju województwa wielkopolskiego.

2 Streszczenie

Podstawowym celem sporządzania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

W niniejszym dokumencie dokonano oceny aktualnego stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwości jego poprawy na terenie Gminy Perzów z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza (5.1),
- Zagrożenia hałasem (5.2),
- Pole elektromagnetyczne (5.3),
- Gospodarowanie wodami (5.4),
- Gospodarka wodno-ściekowa (5.5),
- Zasoby geologiczne (5.6),
- Gleby (5.7),
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (5.8),
- Zasoby przyrodnicze (5.9),
- Zagrożenia poważnymi awariami (5.10).

Każdy z dziesięciu wyżej wymienionych obszarów zawiera podsumowanie i analizę SWOT, której celem jest ukazanie mocnych stron gminy oraz tych, które wymagają interwencji - słabych stron. Analiza ukazuje również szanse na poprawę stanu środowiska oraz zagrożenia, które mogą wpłynąć na nie negatywnie.

Na terenie Gminy Perzów planowane jest wykonanie 9 zadań, w celu poprawy stanu środowiska. Do zadań przypisano wskaźniki, które ułatwią prowadzenie monitoringu realizacji POŚ oraz będą stanowiły podstawę przygotowywania raportu z jego wykonania.

3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Niniejszy dokument spójny jest z celami oraz kierunkami interwencji/działań ujętych m. in. w następujących dokumentach strategicznych:

Dokumenty strategiczne na poziomie międzynarodowym:

- Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro (1992), która wskazuje na konieczność ochrony przyrody w skali globalnej poprzez ochronę całego bogactwa przyrodniczego. Główne cele Konwencji to: ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów, uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych;
- Konwencja o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych (Bazylea 1989). Przedmiotem Konwencji jest kontrola transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, których wykaz zawarto w odpowiednich załącznikach do Konwencji oraz minimalizacja wytwarzania odpadów niebezpiecznych i innych, a także zapewnienie dostępu do właściwych, odpowiednio zlokalizowanych urządzeń służących do usuwania odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska.

Dokumenty strategiczne na poziomie wspólnotowym:

- Strategia „Europa 2020”:
 - Cel: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 20% (dla Polski 15%), zwiększenie efektywności energetycznej o 20%;
- Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu:
 - Cel: Uodparnianie działań na szczeblu UE na zmianę klimatu – wspieranie przystosowania w kluczowych sektorach podatnych na zagrożenia:
 - Działanie: Zapewnienie bardziej odpornej infrastruktury;
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. nr 14 poz. 98):

- Cel: promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu;
- VII Program Środowiskowy:
 - Cel: wzmocnienie wysiłków na rzecz ochrony kapitału naturalnego, zdrowia i dobrostanu społecznego oraz stymulowanie rozwoju i innowacji opartych na zasobooszczędnej, niskoemisyjnej gospodarce przy uwzględnieniu naturalnych ograniczeń naszej planety.
- **Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym:**
 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030:
 - Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Strategia Rozwoju Kraju 2020:
 - Cel: bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030:
 - Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r.:
 - Cel: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,
 - Cel: Poprawa stanu środowiska;
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.:
 - Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020:
 - Cel: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa dostępności przestrzennej.

Dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i lokalnym:

- Zaktualizowana Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku:

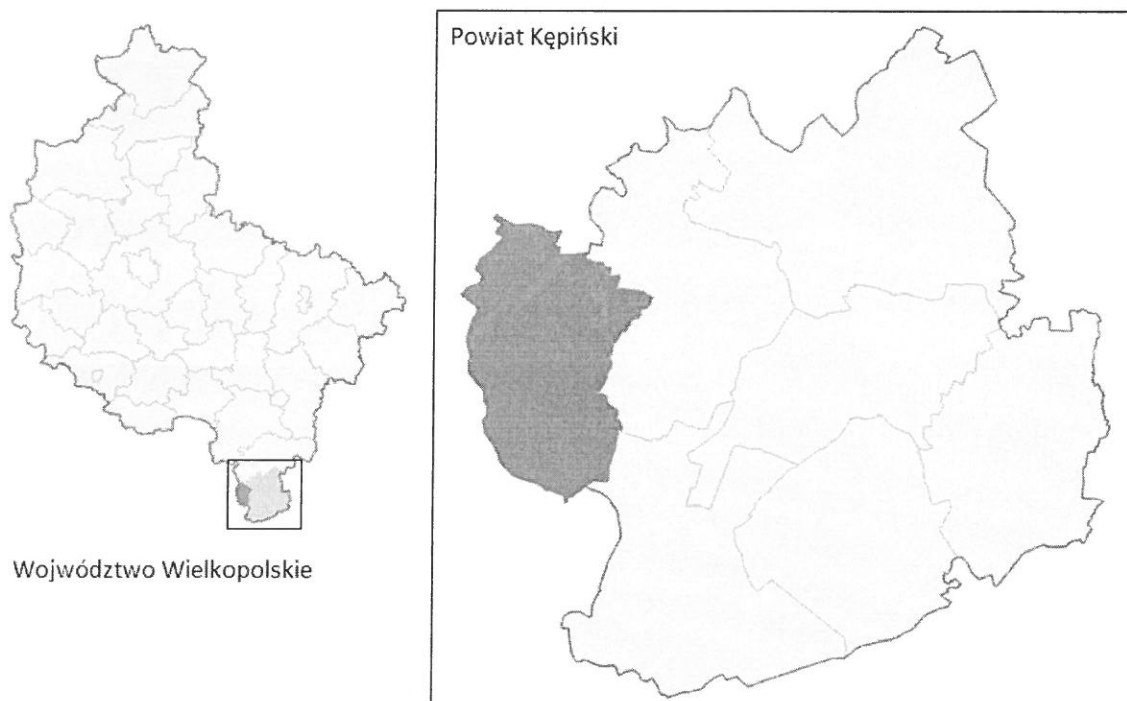
- Cel: poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, promocja postaw ekologicznych;
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020:
 - Cel: ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza,
 - Cel: edukacja mieszkańców;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020:
 - Cel: dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm,
 - Cel: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
 - Cel: poprawa jakości wody,
 - Cel: wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich,
 - Cel: zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas
 - Cel: ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;
- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P):
 - Działanie naprawcze: modernizacja lub likwidacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej – tam gdzie istnieją możliwości techniczne ekonomiczne,
 - Działanie naprawcze: monitoring wykonanych ścieżek rowerowych lub komunikacji rowerowej w miastach i gminach zgodnie z założonymi planami/innymi dokumentami;
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu kępińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019:
 - Cel: ochrona wód podziemnych i powierzchniowych,
 - Cel: Ochrona jakości powietrza.

4 Charakterystyka obszaru Gminy Perzów

4.1 Położenie

Gmina Perzów jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, wraz z 6 gminami tworzy powiat kępiński (rys. 1). Gmina podzielona jest na 9 sołectw. łączna powierzchnia wynosi 75 km² (7 533 ha)¹.

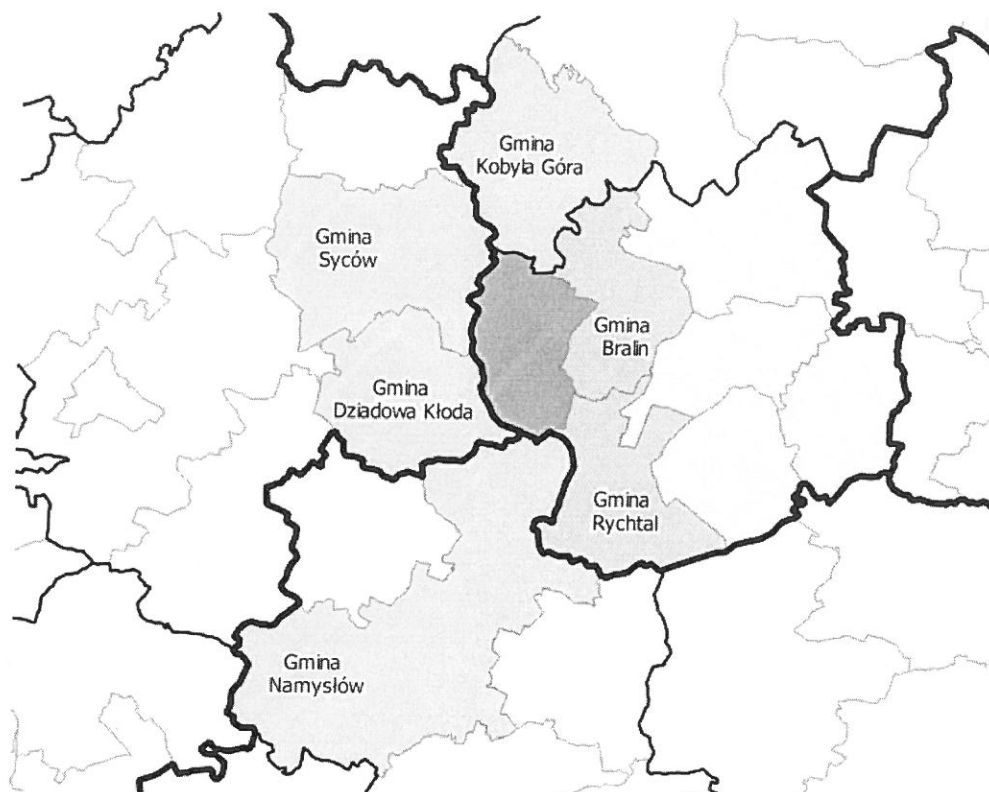

Rysunek 1. Położenie Gminy Perzów (obszar czerwony) na tle województwa wielkopolskiego i powiatu kępińskiego

Źródło: opracowanie własne

Od zachodu graniczy z województwem dolnośląskim – Gminą Syców i Gminą Dziadowa Kłoda, od południa z województwem opolskim – Gminą Namysłów, od strony północnej z Gminą Kobyla Góra (powiat ostrzeszowski, województwo wielkopolskie), od strony wschodniej z Gminami Bralin i Rychtal w powiecie kępińskim (rys. 2).

¹ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Rysunek 2. Gminy sąsiadujące z Gminą Perzów

Źródło: opracowanie własne

Gmina Perzów posiada korzystny układ powiązań zewnętrznych. Przebiegająca przez teren gminy droga ekspresowa S8 oraz biegnąca przez Kępno droga krajowa Nr 11 zapewniają dogodną komunikację z ośrodkami wojewódzkimi Wrocławiem (70 km), Łodzią (160 km), Poznaniem (175 km) i Opolem (80 km). Natomiast rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych, droga wojewódzka (nr 449) przebiegająca przez Syców oraz była droga krajowa nr 8 obecnie będąca drogą wojewódzką nr 482 (przebiegająca przez północną część gminy Perzów) stwarzają wygodne połączenia z gminami ościennymi oraz miejscowościami powiatowymi.

Według podziału kraju na jednostki fizjograficzne wg Kondrackiego, Gmina Perzów położona jest głównie na terenie trzech mezoregionów:

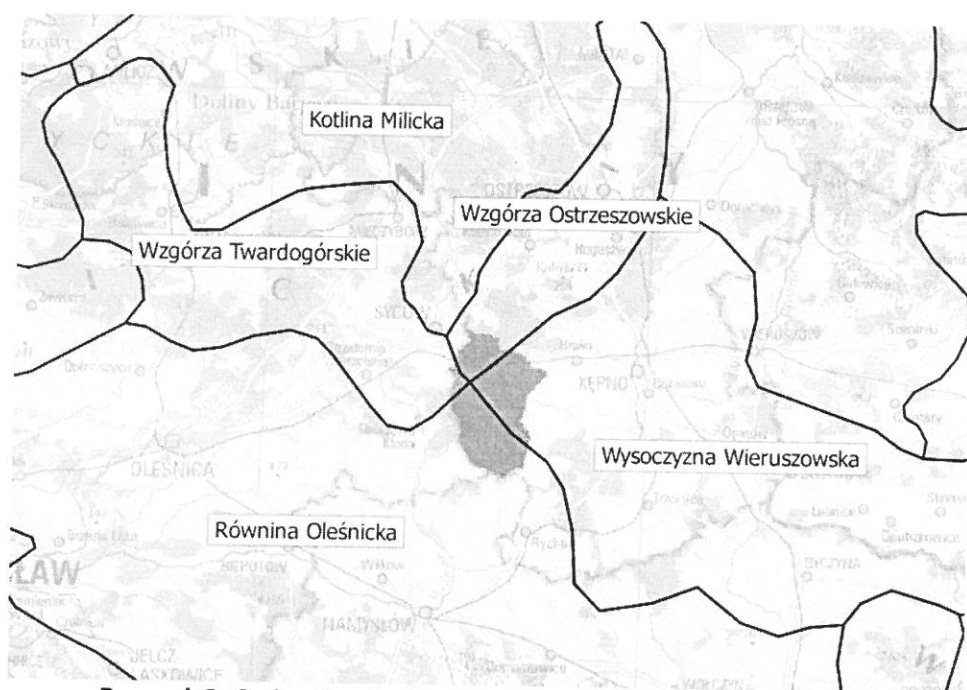
- Wzgórza Ostrzeszowskie,
- Wysoczyzna Wieruszowska,
- Równina Oleśnicka.

Wzgórza Ostrzeszowskie obejmują północno-zachodnią część gminy i mają charakter wału moreny czołowej. Powierzchnia wału jest pofałdowana z lokalnymi kulminacjami i szeregiem niewielkich dolin o charakterze nieckowatym. Najwyższe wzniesienia mają wartość 225,0 m n.p.m. Spadki zróżnicowane w przedziale 2-8%, lokalnie 10-15%.

Na południe od wymienionych wzniesień występuje rozległa powierzchnia nieznacznie opadająca w kierunku południowym. Jest to powierzchnia wysoczyzny morenowej płaskiej i falistej. Taką rzeźbę posiada Wysoczyzna Wieruszowska.

Równina Oleśnicka obejmuje południową i środkową część gminy. Jest to wysoczyzna morenowa płaska o deniwelacjach nie przekraczających 10 m, której rzeźbę miejscami w części zachodniej urozmaicają niewielkie wydmy występujące na terenach zalesionych. Formy dolinne to dolina Białej i Czarnej Widawy tworzące miejscami rozległe nieckowate obniżenia. Mniejsze boczne doliny to formy nieckowate o niewielkiej głębokości i nieznacznym wcięciu w powierzchnię wysoczyzny.

Rysunek 3. Gmina Perzów (czerwony obszar) na tle mezoregionów

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GDOŚ

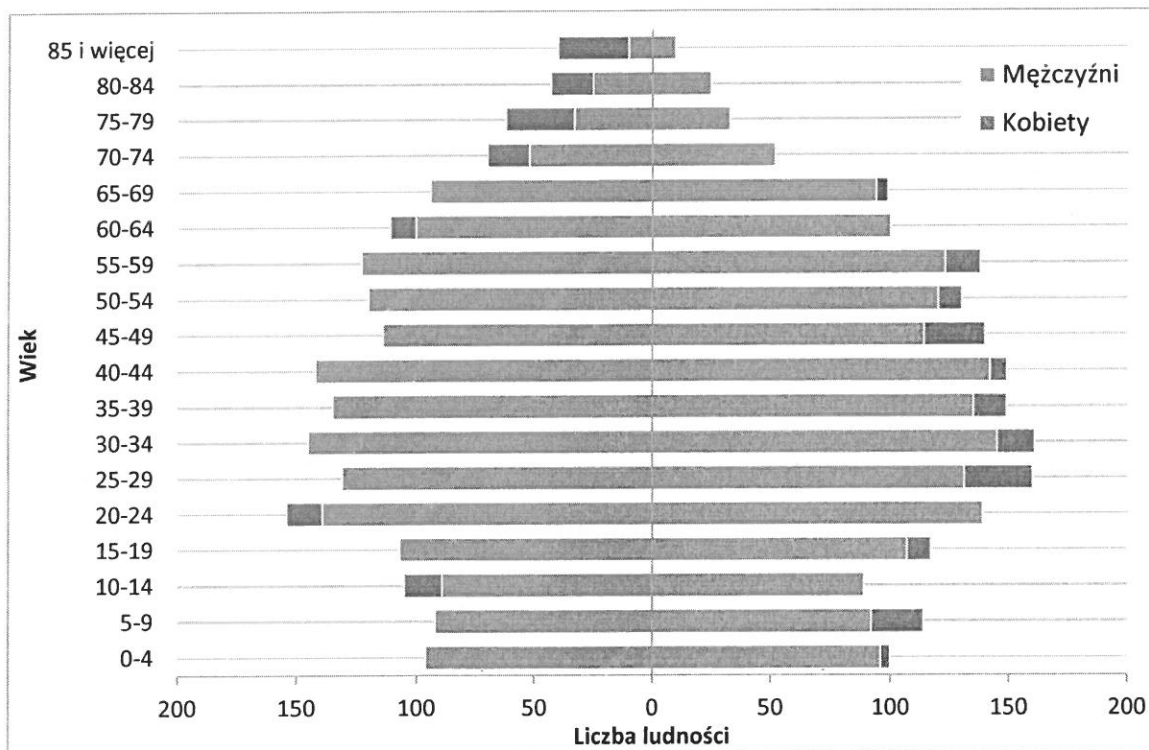
4.2 Demografia

Pod koniec 2016 roku Gminę Perzów zamieszkiwało 3 789 osób, z czego 50,1% (1 884 osoby) stanowiły kobiety, a 49,9% (1 905) mężczyźni². Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 50 osób na 1 km². Mieszkańcy Gminy Perzów stanowią 6,7% mieszkańców powiatu kępińskiego.

² Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

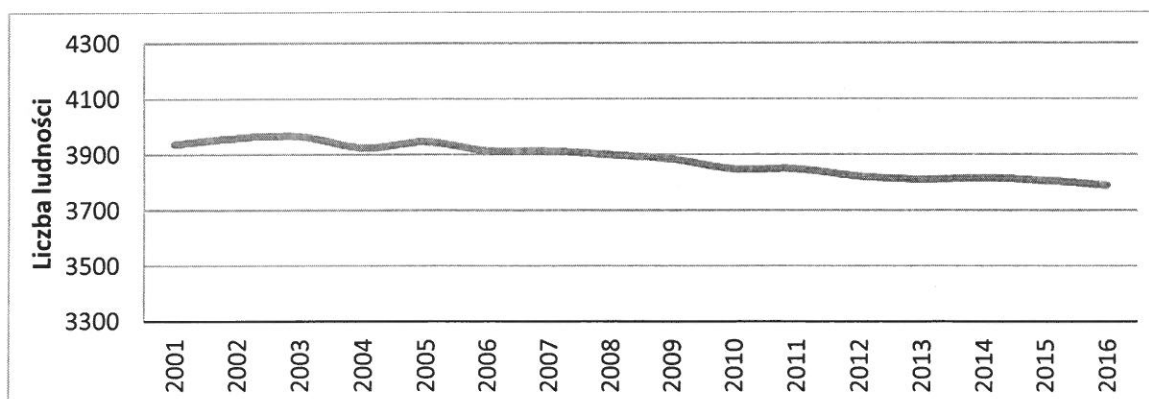
Wykres 1. prezentuje dane, z których wynika, że na terenie Gminy Perzów można mówić o starzeniu się społeczeństwa. Spowodowane jest to stałym zwiększaniem się liczby i udziału osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej liczbie ludności.

Wykres 1. Struktura płci i wieku mieszkańców Gminy Perzów w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych GUS można odczytać, że na przestrzeni kilku lat Gmina Perzów charakteryzuje się tendencją spadkową liczby mieszkańców. W okresie 2001 – 2016 liczba ludności spadła o ok. 3,8%.

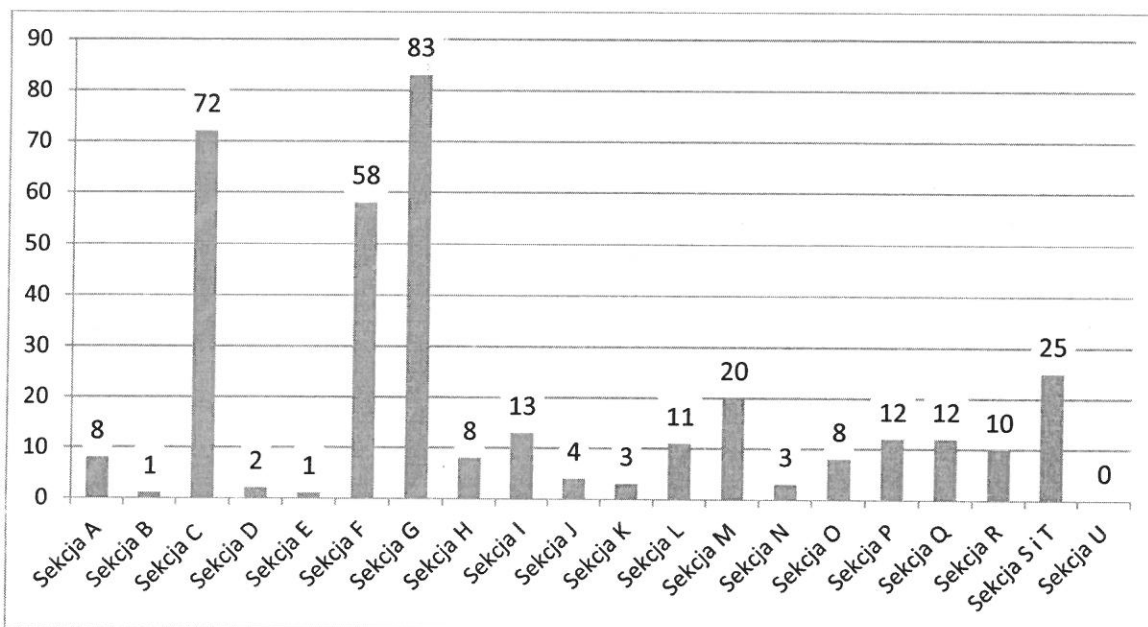
Wykres 2 Liczba ludności na terenie Gminy Perzów w latach 2001 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3 Gospodarka

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na tle wszystkich działalności wyraźnie wyróżniają się 3 sekcje (wykres 3): handel hurtowy i detaliczny (sekcja G), przetwórstwo przemysłowe (C) oraz budownictwo (F). Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w tych sekcjach w 2016 roku wynosiła odpowiednio 83, 72 i 58.

Wykres 3. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON z podziałem na sektory i funkcjonujące na terenie Gminy Perzów

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS [dane za 2016 rok]

Objaśnienie:

Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F	Budownictwo
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J	Informacja i komunikacja
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P	Edukacja
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa/ gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Znacząca większość podmiotów gospodarczych działa w sektorze prywatnym – 96%³.

Do największych prywatnych podmiotów gospodarczych należą:

- Grupa G 3 sp. jawna Grzegorz, Piotr, Radosław Gugąła,
- Gugąła BIS,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe Drewnur Jacek Gugąła i Aneta Gugąła Spółka Jawna,
- Zakład Stolarski JARSTOL,
- Deluxe Meble,
- Gambit,
- Puzsman-Kornak,
- ARKOS,
- BEN-POL,
- Zakład Stolarsko-Tapicerski Andrzej Linka,
- Animar.

Ponadto na terenie Gminy znajduje się kilka większych gospodarstw rolnych, zajmujących się produkcją zwierzęcą (4 ферmy drobiu, 5 chlewni oraz 9 gospodarstw zajmujących się hodowlą bydła).

Pozostałe 15 podmiotów, m.in.: administracja publiczna, edukacja, opieka zdrowotna oraz działalność związana z kulturą i rozrywką należą do sektora publicznego.

Na przestrzeni lat 2009 – 2016 liczba podmiotów gospodarczych w gminie wzrosła o 80 przedsiębiorstw⁴ – wpływa to pozytywnie na rozwój gminy.

4.3.1 Turystyka

Baza noclegowa na terenie gminy nie jest bogata. Zaliczyć do niej należy Hotel „Hacjenda” oraz zajazdy zlokalizowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 482. W miejscowości Koza Wielka znajduje się niewielkie gospodarstwo agroturystyczne zapewniające ciekawe miejsce do wypoczynku i noclegu

³ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

⁴ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Do głównych atrakcji Gminy Perzów należą obiekty architektoniczne. Poniżej przedstawiono spis budynków, które zostały wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa⁵:

Domastów:

- drewniana dzwonnica (XIX w.), nr rej.: 675/A z 14.07.1969;

Koza Wielka:

- drewniany kościół pw. świętych Filipa i Jakuba (XVII/XVIII), nr rej.: kl.III-885/9/61 z 27.12.1961;

Słupia pod Bralinem:

- drewniany kościół pw. św. Andrzeja z 1651 roku, rozbudowany w roku 1911, nr rej.: kl.III-885/25/61 z 27.12.1961;

Trębaczów:

- kościół, parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej (1777), nr rej.: kl.III-885/28/61 z 27.12.1961;

Turkowy:

- zespół kościoła par. pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników, rejestr zabytków nr 288/Wlkp/A z 17.03.2006 r.:
 - kościół, mur, 1822r., rozbud., 1859 r., 1913 r.
 - ogrodzenie z bramą, mur., 1913 r.
 - cmentarz przykościelny, XIX w., 1913 r.

⁵ Stan na 31 marca 2017

5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Perzów – obszary interwencji

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Warunki klimatyczne

Teren Gminy cechuje klimat kształtowany przez masy powietrza z zachodu z przenikaniem cech powietrza oceanicznego i kontynentalnego oraz duża zmienność cech pogodowych szczególnie wiosną. Przeciętna ilość opadów rocznie waha się od 550 mm do 600 mm. Okres zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni. Najwyższe temperatury występują w lipcu i dochodzą do 33⁰C. a najniższe w miesiącu lutym ze średnią temperaturą - 2,3⁰C. Największą ilość wiatrów stanowią wiatry słabe (1,5 – 3 m/s). Najczęściej wieją wiatry zachodnie – 19,4%, wschodnie – 17,1% najrzadziej północnowschodnie – 7,3%, północne – 4,3%. Średnio w roku w ciągu 10–15 dni występują wiatry o prędkości przekraczającej 10 m/s⁶.

5.1.2 Jakość powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w roku 2016 dla obszaru województwa wielkopolskiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2016. Obowiązujący układ stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), zgodnie z którym woj. wielkopolskie podzielone zostało na następujące strefy:

- PL3001 aglomeracja poznańska,
- PL3002 miasto Kalisz,
- PL3003 strefa wielkopolska.

Gmina Perzów należy do strefy wielkopolskiej.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie do jednej z poniższych klas⁷:

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kępińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019

⁷ Oznaczenie klas przyjęto wg. instrukcji GIOŚ i kodowania stosowanego w raportowaniu wyników do Europejskiej Agencji Środowiska

- w klasyfikacji podstawowej:
 - do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
 - do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.
- w klasyfikacji dodatkowej:
 - do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
 - do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Wymienione w tabeli 1 zanieczyszczenia należą do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji, są nimi: dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), dwutlenek azotu (NO₂), wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne: benzo(a)piren (BaP) oraz benzen (C₆H₆), a także metale ciężkie (ołów, arsen, nikiel, kadm) i pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5}.

Ozon z kolei jest zagrożeniem dla człowieka i środowiska naturalnego w sytuacji, gdy pojawi się w powietrzu przy powierzchni ziemi. Powstaje on w gorące, słoneczne, letnie dni, w wyniku reakcji chemicznych zachodzących w przyziemnej warstwie atmosfery, gdy jest ona zanieczyszczona dwutlenkiem azotu. Dzieje się tak najczęściej w centrach miast lub przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	CO	NO ₂	BaP	C ₆ H ₆	Pb	As	Ni	Cd	PM ₁₀	PM _{2,5}	O ₃
Strefa wielkopolska	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	C	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. wielkopolskim w 2016 r, WIOŚ Poznań

Tabela 2. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa wielkopolska	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. wielkopolskim w 2016 r, WIOŚ Poznań

W 2016 r. stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń wartości poziomów dopuszczalnych dla zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw do celów grzewczych (zanieczyszczenia pyłowe). Ponadto stwierdzono występowanie przekroczeń poziomów celu docelowego i długoterminowego ozonu (według kryteriów dla ochrony zdrowia), który ma zostać osiągnięty w 2020 r.

Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z 2016 roku. Ww. poziomy uznawane były za przekroczone, jeżeli chociaż w jednym punkcie strefy wystąpiło niedotrzymanie norm lub wskazywało na to modelowanie matematyczne. Zaliczenie strefy do klasy C nie oznacza zatem, że jakość powietrza na terenie Gminy Perzów nie spełnia określonych kryteriów. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie i dla określonych zanieczyszczeń.

Przyczyną występowania wysokich wartości stężeń wspomnianych wyżej substancji jest emisja niska. Ponadto proceder nielegalnego spalania odpadów komunalnych w paleniskach domowych przez mieszkańców potęguje problem przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w powietrzu.

Drugą grupą emisji, co do wielkości wpływu na wielkość przekroczeń jest emisja liniowa, która skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Największe zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów w Gminie Perzów emitowane są wzdłuż dróg powiatowych oraz drogi ekspresowej S8 i wojewódzkiej nr 482 (była DK nr 8).

Zanieczyszczenia wprowadzane są również przez zakłady powodujące emisję punktową. Emisja punktowa w znacznym stopniu decyduje o ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń, jednak jej uciążliwość w skali lokalnej może być mniejsza

a od emisji powierzchniowej czy liniowej. Największe zakłady/instalacje powodujące emisje punktowe na terenie Gminy to:

- Grupa G 3 sp. jawna Grzegorz, Piotr, Radosław Gugąła – Turkowy,
- Gugąła BIS – Turkowy,
- DREW TUR – Turkowy,
- JARSTOL – Perzów,
- DELUXE MEBLE – Perzów,
- GAMBIT – Perzów,
- PUSZMAN-KORNAK – Domasłów,
- ARKOS,
- BEN-POL – Miechów,
- Zakład Stolarsko Tapicerski Andrzej Linka – Perzów,
- ANIMAR – Miechów,
- kotłownia w Ludwiczynie,

Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1688 z późn. zm.) WIOŚ w Poznaniu dokonuje regularnych kontroli zakładów zlokalizowanych na terenie województwa wielkopolskiego, w tym również tych znajdujących się na terenie Gminy Perzów. W samym roku 2016, na terenie gminy WIOŚ w Poznaniu nałożył 8 kar administracyjnych.

5.1.3 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii w skali lokalnej, - intensyfikacja działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii, - wykorzystywanie w nowym budownictwie źródeł ciepła opartych na zużyciu innych surowców niż węgiel, - w przypadku wykorzystania węgla ważne jest również instalowanie wysokosprawnych, nowoczesnych kotłów grzewczych.
	-
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- należy zwrócić szczególną uwagę na awarie przemysłowe, awarie w sieciach gospodarki komunalnej i liniach energetycznych oraz na inne nadzwyczajne zagrożenia środowiska, które wynikają z nasilenia zmian klimatycznych. W przypadku instalacji technologicznych zagrożenie wynika głównie z niedopatrzenia lub niewłaściwej obsługi, eksploatacji bądź konserwacji urządzeń. Przyczyną awarii sieci może być natomiast jej przeciążenie (w tym zły stan techniczny przy zwiększonym obciążeniu) bądź zewnętrzne warunki pogodowe (mróz, upał).
Działania edukacyjne	- prowadzenie edukacji mieszkańców i zwiększanie ich świadomości w zakresie zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, a także metod

	zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu, - organizacja wydarzeń kierowanych do mieszkańców mających na celu promocję budownictwa pasywnego, odnawialnych źródeł energii oraz transportu alternatywnego (elektrycznego).
Monitoring środowiska	- w ramach funkcjonowania monitoringu środowiska przyrodniczego w zakresie badań jakości powietrza wykonywane są opracowania, dotyczące strefy wielkopolskiej. WIOŚ co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu.

5.1.4 Podsumowanie

Na obszarze Gminy Perzów znaczny wpływ na stan powietrza atmosferycznego ma: emisja powierzchniowa pochodząca ze spalania paliw na cele energetyczne oraz emisja liniowa. Największe zanieczyszczenie ma miejsce podczas sezonu grzewczego (źródła emisji opierają się o paliwa stałe – głównie węgiel kamienny i drewno). Wpływ ruchu drogowego (emisja liniowa) na zanieczyszczenie powietrza jest mniejszy niż instalacje grzewcze, jednak jest równomiernie nasilony podczas całego roku kalendarzowego, zwłaszcza na obszarach położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej i drogi ekspresowej.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• stała kontrola zakładów produkcyjnych na terenie gminy.	• znaczny udział emisji pochodzącej ze spalania paliw wysoko zanieczyszczających.
Szanse	Zagrożenia
• wzrost energooszczędności poprzez rozwój energetyki odnawialnej, • modernizacja lub przebudowa systemów ogrzewania.	• zwiększające się zanieczyszczenie powietrza wynikające z ruchu drogowego.

5.2 Zagrożenia hałasem

Na stan akustyczny Gminy Perzów wpływ wywierać będzie głównie hałas generowany przez komunikację. Hałas komunikacyjny, w szczególności drogowy, stanowi najbardziej powszechny czynnik degradacji klimatu akustycznego środowiska – zarówno ze względu na zasięg terytorialny, jak i liczbę narażonej ludności.

W przypadku hałasów drogowych i kolejowych obowiązujące obecnie wartości wskaźników wynoszą⁸:

- 65 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej,
- 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Należy podkreślić, iż przyjęte wartości dopuszczalne stanowią kompromis pomiędzy realnymi możliwościami ograniczania emisji i propagacji hałasu a potrzebą komfortu akustycznego, w związku z czym ich zachowanie nie gwarantuje całkowitej eliminacji uciążliwości akustycznych.

Zgodnie z „Monitoringiem hałasów komunikacyjnych realizowanym przez WIOŚ w 2016 r.” zaplanowane zostało wykonanie pomiarów hałasu w 15 punktach pomiarowych położonych w większych miastach województwa wielkopolskiego oraz przy głównych drogach. Najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane były w Odolanowie (ok 45 km na północ od Perzowa), a więc zbyt daleko, aby wyniki badań zostały wzięte pod uwagę przy ocenie stanu akustycznego gminy.

Należy podkreślić, iż realizacja drogi ekspresowej S8, która w wyniku przejęcia relacji tranzytowych oraz ruchu ciężkiego, przyczyniła się do obniżenia natężenia ruchu pojazdów, co znacząco wpłynęło na redukcję hałasu emitowanego z drogi krajowej nr 8.

Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także obiekty użyteczności publicznej, maszyny rolnicze pracujące sezonowo na polach oraz zakłady produkcyjne z których najbardziej uciążliwe mogą być:

- Grupa G 3 sp. jawna Grzegorz, Piotr, Radosław Gugąła – Turkowy,
- Gugąła BIS – Turkowy,
- DREWTUR – Turkowy,
- JARSTOL – Perzów,
- DELUXE MEBLE – Perzów,
- GAMBIT – Perzów,
- PUSZMAN-KORNAK – Domasłów,

⁸ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

- ARKOS,
- BEN-POL – Miechów,
- Zakład Stolarsko Tapicerski Andrzej Linka– Perzów,
- ANIMAR – Miechów.

Zgodnie z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* gminy na terenach chronionych akustycznie (zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie środowiska) obowiązuje zakaz przekraczania norm hałasu. Kontroli w tym zakresie dokonuje WIOŚ w Poznaniu.

5.2.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- wiązać się będzie ze wzrostem temperatury, przez co zwiększy się liczba urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych. W zwartej zabudowie lub nowych budynkach wielorodzinnych może powodować nadmierną emisję hałasu. Ograniczenie tego zjawiska polegać może na odpowiednim planowaniu przestrzeni (zieleni publiczna, zbiorniki wodne).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- wzrost negatywnych czynników wpływających na pogorszenie klimatu akustycznego, który można niwelować poprzez podjęcie następujących działań: - wykorzystywanie cichych nawierzchni na terenach zabudowanych, a w uzasadnionych przypadkach wprowadzenie również ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych, - budowa ekranów i obiektów ograniczających hałas, - wprowadzanie zieleni izolacyjnej w obrębie pasów drogowych i terenów przemysłowych.
Działania edukacyjne	- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie klimatu akustycznego, - promowanie wśród przedsiębiorców technologii o obniżonej hałaśliwości, - promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.
Monitoring środowiska	- w ramach funkcjonowania monitoringu środowiska przyrodniczego w zakresie stanu akustycznego wykonywane są pomiary, badania i analizy na terenie całego województwa wielkopolskiego. W ramach aktualizacji map akustycznych pomiary natężenia ruchu prowadzi również Zarząd Dróg Wojewódzkich oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

5.2.2 Podsumowanie

Ogólne wnioski z badań monitoringowych hałasu przeprowadzonych na terenie województwa wielkopolskiego wykazały, że hałas komunikacyjny, podobnie jak w poprzednich latach, jest jednym z największych zagrożeń i głównych uciążliwości dla ludności. Należy jednak pamiętać, iż specyfika Gminy Perzów wskazuje na mniejsze ryzyko zagrożenia hałasem niż ma to miejsce w wybranych do przeprowadzania badań punktach, które położone są przeważnie przy głównych drogach w miastach. Obszar gminy stanowi bowiem, w przeważającej części, obszar o charakterze typowo wiejskim.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• stosunkowo mała liczba osób narażonych na hałas.	• możliwe przekroczenia norm hałasu przez zakłady produkcyjne.
Szanse	Zagrożenia
• poprawa stanu technicznego dróg na terenie gminy.	• wzrastające natężenie ruchu drogowego, • zły stan techniczny dróg powiatowych.

5.3 Pola elektromagnetyczne

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie). Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego które oddziałują na ludzi w największym stopniu są:

- przesyłowe linie energetyczne o napięciu 110 kV i związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe i telewizyjne,
- cywilne i wojskowe urządzenia radiolokacyjne,
- instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do celów medycznych.

Rok 2016 był ostatnim rokiem z 3 letniej serii pomiarowej 2014-2016 prowadzonej przez WIOŚ. W Gminie Perzów nie prowadzono pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu.

5.3.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- ekstremalne zjawiska pogodowe mogą doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia masztów telefonii komórkowej, linii elektroenergetycznych, transformatorów, co wpłynie na ograniczenia w dostawie energii elektrycznej do odbiorców. Ważna jest rozbudowa systemu energetycznego o instalacje kablowe.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- Wzrost liczby źródeł pola elektromagnetycznego wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną i rozwojem technologii bezprzewodowej. Efekt ten można ograniczyć poprzez:

	- lokalizację urządzeń wykluczającą zachodzenie na siebie obszarów oddziaływań silnych pól wytwarzanych przez sąsiednie źródła, - utrzymanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.
Działania edukacyjne	- edukacja społeczeństwa (szkoły, zakłady produkcyjne, mieszkańcy) z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM
Monitoring środowiska	- monitoring pól elektromagnetycznych prowadzi WIOŚ. Wyniki badań są publikowane przez inspekcję na bieżąco, corocznie.

5.3.2 Podsumowanie

Promieniowanie elektromagnetyczne jest zanieczyszczeniem, którego oddziaływanie jest niezauważalne gołym okiem, a wpływ na człowieka nie jest dostatecznie rozpoznany. Na terenie Gminy Perzów nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz dotyczących oddziaływania promieniowania na środowisko, a w szczególności na zdrowie mieszkańców. Należy jednak podkreślić, iż badania wykonane na terenie województwa wielkopolskiego nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji fal elektromagnetycznych pochodzących z ww. źródeł.

W porównaniu z wynikami badań prowadzonych w latach ubiegłych nie notuje się wzrostu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku mimo zwiększającej się na przestrzeni ostatnich lat liczby obiektów stanowiących źródła pól elektromagnetycznych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• dotychczasowy poziom tła elektromagnetycznego nie powoduje znaczącego zagrożenia środowiska i ludności.	—
Szanse	Zagrożenia
—	• możliwe przekroczenie w przyszłości dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną ilością urządzeń elektrycznych.

5.4 Gospodarowanie wodami

5.4.1 Wody powierzchniowe

Gmina Perzów położona jest w dorzeczu Odry, zlewni Czarnej Widawy, która stanowi oś hydrograficzną obszaru gminy. Teren gminy przecinany jest również gęstą siecią mniejszych cieków oraz rowów melioracyjnych i drenarskich, stale lub okresowo prowadzących wodę.

W dolinach rzek występują podmokłości stałe (wyłącznie dolina Czarnej Widawy) i okresowe (doliny mniejszych cieków).

Do wód stojących na terenie gminy zaliczyć należy jedynie niewielkie starorzecza oraz zbiorniki związane z wyrobiskami poeksploatacyjnymi.

Według danych graficznych KZGW na obszarze Gminy Perzów nie ma terenów zagrożonych podtopieniami.

5.4.1.1 Jakość wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego, stanu chemicznego i ocenę stanu JCW.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny, jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości.

Tabela 3. Stan ekologiczny jednolitych części wód

Klasa jakości	Stan ekologiczny
I	Bardzo dobry
II	Dobry
III	Umiarkowany
IV	Słaby
V	Zły

Źródło: GIOŚ

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2016, poz. 1187)).

W ocenie stanu ekologicznego specyficzną rolę mają hydromorfologiczne elementy jakości wód, które wraz z elementami fizykochemicznymi są elementami wspierającymi ocenę elementów biologicznych. Badania wód powierzchniowych w zakresie elementów hydrologicznych i morfologicznych wykonuje państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna, przekazując wyniki tych badań właściwym wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska. Natomiast Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą jedynie potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogicznie jest dla maksymalnego potencjału ekologicznego. W tym przypadku jednak to niemożliwe do eliminacji przekształcenia hydromorfologiczne stanowią o uznaniu wód za silnie zmienione lub sztuczne, więc ich stopień, np. drożność przepławek w barierach poprzecznych, może decydować o określeniu potencjału ekologicznego jako maksymalny lub niższy. W sytuacji, gdy stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny został oceniony na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jako poniżej bardzo dobrego lub maksymalnego, stan elementów hydromorfologicznych nie ma wpływu na ocenę stanu lub potencjału ekologicznego, tzn. przyjmuje się, że z definicji odpowiada on stanowi elementów biologicznych.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowych normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie

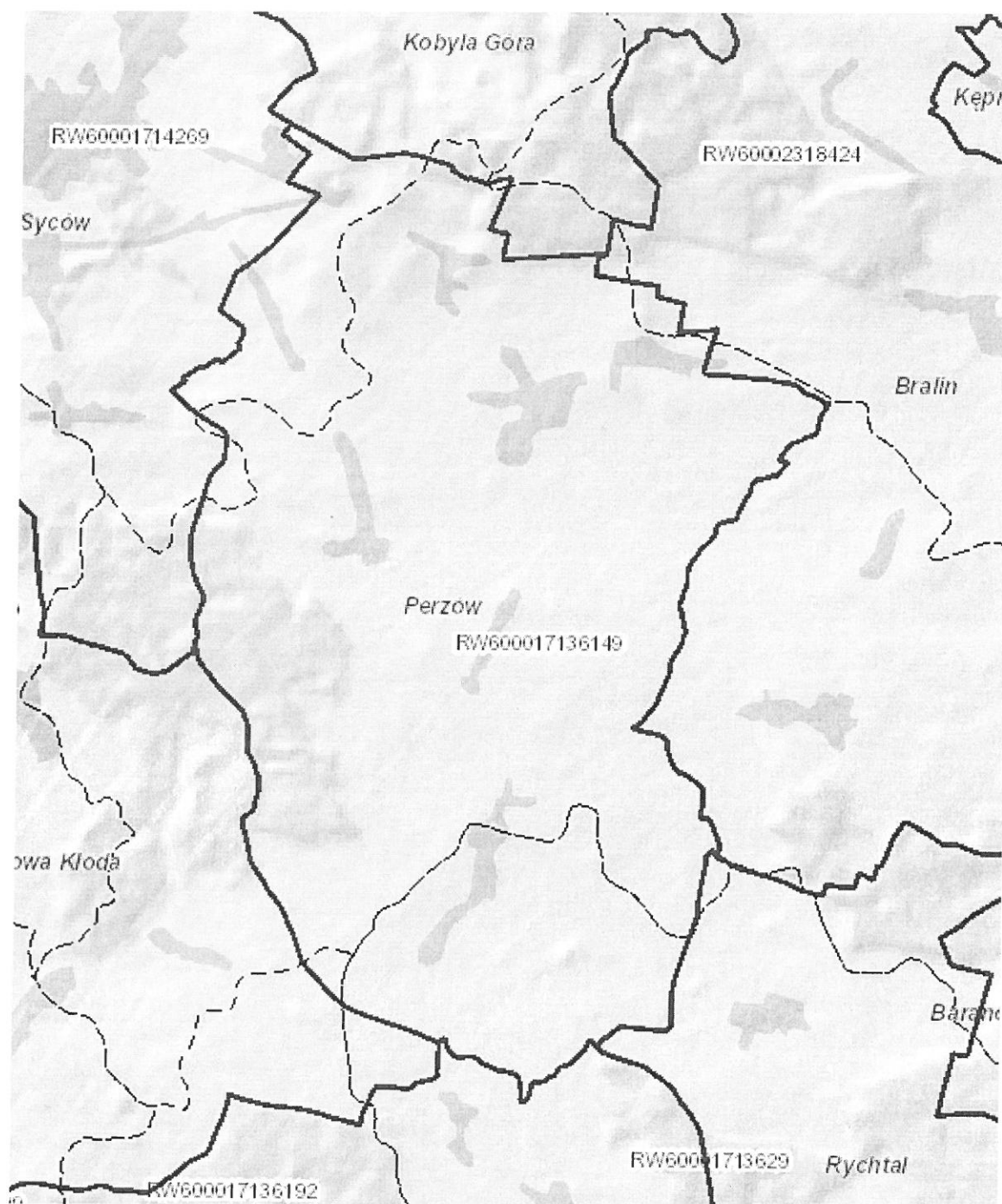
chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako: „poniżej dobrego”. Dodatkowo, wyniki badań osadów dennych są wykorzystywane w systemie oceny stanu chemicznego wód.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan/potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Gmina Perzów leży głównie w granicach 3 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (rys. 4), są to:

- Czarna Widawa (RW600017136149),
- Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu (RW60001714269),
- Studnica (RW60001713629).

W 2015 roku WIOŚ w Poznaniu badał jedną z ww. JCWP. Wyniki badania przedstawia tabela 4. Natomiast zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* stan JCWP Czarna Widawa oraz JCWP Studnica oceniono odpowiednio jako dobry i zły.

Rysunek 4. Granice JCWP (czarne linie) na tle Gminy Perzów (różowe linie)
Źródło: geoportal KZGW

Tabela 4. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Perzów

Nazwa ocenianej JCWP	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Wpływ gminy na jakość JCWP	Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu	Polska Woda - Młynik	Nieznaczny	Tak	III stan umiarkowany	II stan dobry	II stan dobry	Umiarkowany	–	Zły

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

5.4.2 Wody podziemne

Na obszarze gminy piętra wodonośne tworzą wody w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Główny użytkowy poziom wodonośny stanowią wody w osadach czwartorzędu.

Piętro czwartorzędowe występuje w obrębie struktur dolin kopalnych staro plejstocénskiego systemu sieci rzecznej oraz wysoczyzn, głównie fluwioglacjalnych. Wody podziemne występują w utworach piaszczysto-żwirowych tworzących warstwy o zróżnicowanej miąższości. Poziomy wód czwartorzędowych charakteryzują się zróżnicowanymi wydajnościami: od kilku m^3/h do $55 \text{ m}^3/\text{h}$. Są one zasilane przez infiltrację wód opadowych (warstwy wodonośne w obrębie obszarów wysoczyznowych) oraz na drodze dopływów wód naporowych z podłoża – z wodonośnych utworów trzeciorzędu.

Piętro trzeciorzędowe stanowią wody w piaszczystych, bądź żwirowych utworach miocenu. Mają one charakter soczew o zróżnicowanej miąższości i rozciągłości w obrębie dominującego kompleksu ilastego. Piętro trzeciorzędowe występuje na niemal całym obszarze gminy.

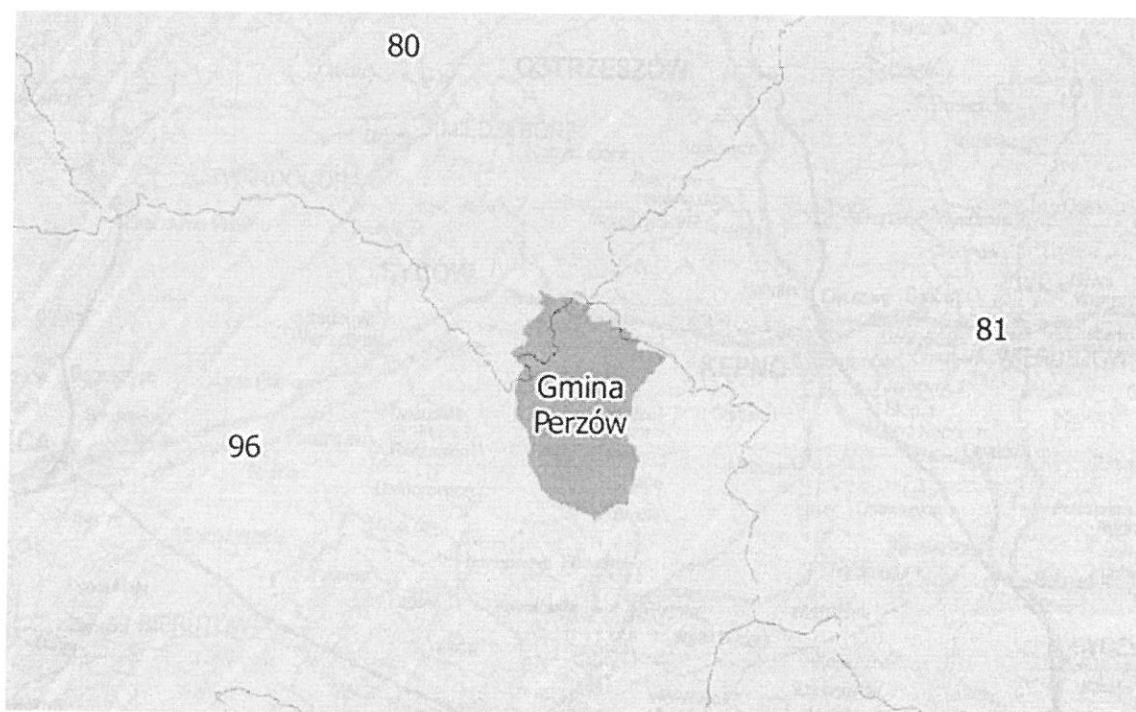
5.4.2.1 Jakość wód podziemnych

Aktualna wersja podziału jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) obejmuje 172 części i obowiązuje od 2016 roku. Cały obszar Gminy Perzów znajduje się głównie w obrębie jednego zbiornika wód podziemnych, jest to: JCWPd nr 96⁹ (rys. 5).

Oceny stanu chemicznego JCWPd w punktach badawczych dokonuje się na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

⁹ Państwowy Instytut Geologiczny - Jednolite Części Wód Podziemnych w podziale obowiązującym na lata 2016-2021

Rysunek 5. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Perzów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Na terenie Gminy Perzów nie ma zlokalizowanych punktów monitoringu jakości wód podziemnych prowadzonych przez WIOŚ w Poznaniu. Natomiast zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry stan wód podziemnych w zbiorniku oceniono jako dobry zarówno pod względem ilościowym, jak i chemicznym.

5.4.3 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- zwiększanie pojemności obiektów „małej” i „dużej” retencji, konserwacja urządzeń melioracyjnych, rozwój kanalizacji deszczowej, - niedopuszczenie do urbanizacji terenów zalewowych, - rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- coraz częściej pojawiające się deszcze o charakterze nawałnym wraz z silnym wiatrem sprawiają, że konieczna jest ochrona przeciwpowodziowa. W warunkach gminy sytuację może poprawić zastosowanie ww. czynników (wiersz 1.)
Działania edukacyjne	- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego wykorzystywania zasobów wodnych, w tym upowszechnianie retencjonowania wód opadowych i wykorzystywania jej do nawadniania ogrodów przydomowych, - zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w kontekście turystycznego wykorzystania regionu.
Monitoring środowiska	- Monitoring wód powierzchniowych realizuje WIOŚ. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna. Lokalny system monitoringu wód uzupełnia system monitorowania stanu sieci wodociągowej i wody ujmowanej na cele komunalne.

5.4.4 Podsumowanie

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie Gminy Perzów nie jest zadowalająca. Źródłem zanieczyszczeń wód mogą być czynniki antropogeniczne wiążące się przede wszystkim z niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej oraz wciąż niedostateczne uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Nieoczyszczone ścieki odprowadzone są do często nieszczelnych szamb, stanowiąc poważne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.

Wody podziemne na terenie Gminy Perzów mają duże znaczenie ponieważ stanowią źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Stan ogólny wód podziemnych na terenie gminy określono jako dobry.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
dobry stan wód podziemnych,	niezadowalający stan wód powierzchniowych.
Szanse	Zagrożenia
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej, - instalacja przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie budowa kanalizacji nie jest przewidywana/opłacalna.	- niewłaściwe odprowadzanie ścieków: odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp., - stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią, - nieszczelne szamba.

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Sieć wodociągowa

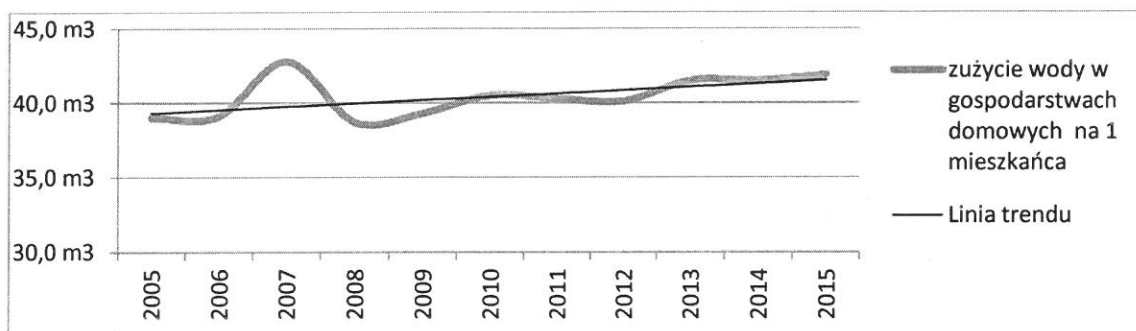
Rozdzielcza sieć wodociągowa liczy 53,3 km, natomiast wskaźnik zwodociągowania, który oznacza stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców gminy, wyniósł w 2016 r. 94,9%¹⁰.

¹⁰ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe na terenie gminy w 2015 r. wyniosło 158,1 tys. m³, co stanowi 55,6% całkowitego zużycia wody na potrzeby gospodarki i ludności dla Gminy Perzów. Roczne zużycie wody z wodociągów na terenie gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło 41,9 m³ [11].

Na przestrzeni ostatnich 10 lat zaobserwowano wyraźny trend wzrostu zużycia wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gminy Perzów (wykres 4).

Wykres 4. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Perzów w latach 2005 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sieć zasilana jest z trzech ujęć zlokalizowanych w Perzowie, Trębaczowie i Słupi pod Bralinem.

Tabela 5. Ujęcia wody w Gminie Perzów

Lp.	Lokalizacja	Poziom wodonośny	Zasoby eksploatacyjne	Wielkość poboru
1.	Perzów	czwartorzęd (plejstocen)	Qśr = 96,0 m ³ /h	Qśr = 32,16 m ³ /h
2.	Trębaczów	czwartorzęd (plejstocen)	Qśr = 46,0 m ³ /h	Qśr = 12,1 m ³ /h
3.	Słupia pod Bralinem	czwartorzęd (plejstocen)	Qśr = 15,0 m ³ /h	Qśr = 12,0 m ³ /h

Źródło: pozwolenia wodnoprawne, Starosta Kępiński

5.5.2 Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacji sanitarnej liczy 34,4 km, a stosunek liczby mieszkańców podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby mieszkańców gminy w roku 2015 wyniósł 49,4% ¹².

Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w południowo-wschodniej części Perzowa o przepustowości 445 m³/dobę. Z oczyszczalni ścieków w 2015 roku korzystało 1 984 mieszkańców gminy przy równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej 3 423 osób. Oczyszczalnia komunalna w 2015 roku oczyściła

¹¹ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

¹² Bank Danych Lokalnych, GUS [dane za 2015 rok]

49,0 tys. m³ ścieków. Zgodnie z warunkami pozwolenia oczyszczone ścieki z oczyszczalni odprowadzane są jedynym wylotem do rowu *bez nazwy* w km 2+30.

Gospodarstwa domowe oraz podmioty gospodarcze nie podłączone do systemu kanalizacji sanitarnej korzystają z własnych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb). W 2016 roku w gminie było 380 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe.

Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona. Na koniec 2016 roku na terenie gminy ich liczba wynosiła 28.

5.5.3 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę, - wprowadzanie nowych technologii ograniczających zużycie wody, - uszczelnianie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- susze wiążą się z obniżeniem przepływów w rzekach, co skutkować może akumulacją odprowadzanych zanieczyszczeń z oczyszczalni ścieków. W warunkach gminy sytuację może poprawić zmniejszanie zużycia wody poprzez zastosowanie ww. czynników (wiersz 1).
Działania edukacyjne	- realizacja działań edukacyjnych (szkoleń, akcji informacyjnych, spotkań z ekspertami itp.) w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej gospodarstwach domowych i w zakładach przemysłowych.
Monitoring środowiska	- prowadzący zakłady wodociągowo-kanalizacyjne oraz zakłady przemysłowe są zobowiązani do wykonania systematycznych badań jakości wody i ścieków. Ponadto WIOŚ, w ramach bieżących kontroli przedsiębiorstw czy oczyszczalni ścieków prowadzi kontrole w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

5.5.4 Podsumowanie

Niezadowalający stopień skanalizowania Gminy Perzów wynika głównie z typowo rolniczego charakteru gminy. Układ przestrzenny i stan zabudowy uniemożliwia budowę sieci kanalizacyjnej na obszarze JST, gdyż jest to ekonomicznie nieuzasadnione. Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie gminy, jest więc funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Dysproporcja pomiędzy ilością przyłączy wodociągowych, a wyposażeniem w kanalizację, sprzyja powstawaniu znacznych ilości ścieków komunalnych, które stanowią potencjalne źródło zanieczyszczeń, szczególnie małych rzek, potoków i rowów melioracyjnych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
zwodociągowanie gminy na poziomie ok. 95%.	niezadowalający stopień skanalizowania.
Szanse	Zagrożenia
- dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.	- możliwość trwałego zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych w przypadku niepodjęcia szeroko zakrojonych działań inwestycyjnych, - duża ilość nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

5.6 Zasoby geologiczne

Niemal całą powierzchnię gminy przykrywają utwory czwartorzędowe. Są to utwory pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego i rzeczno o różnej miąższości, od 30-40 m do 80 m. W obrębie tych utworów występują płaty piasków i żwirów z głazami moren czołowych. Dość duże rozprzestrzenienie ma również glina zwałowa. W dolinach rzecznych występują płaty piasków i żwirów rzecznych związane ze zlodowaczeniem północno-polskim.

Tabela 6 przedstawia znajdujące się na terenie gminy udokumentowane złoża kopalin. Ich lokalizację przedstawia rysunek 6.

Tabela 6. Złoża kopalin na terenie Gminy Perzów

Lp.	Kopalina	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Powierzchnia [ha]
1.	Kruszywa naturalne	Zbyczyna	eksploatacja złoża zaniechana	1 646	–	10,9
2.		Zbyczyna dz. nr 7/4	złożo zagospodarowane	152	–	1,2
3.		Turkowy	złożo skreślone z bilansu zasobów	–	–	8,6
4.		Stupia	złożo skreślone z bilansu zasobów	–	–	1,5

Lp.	Kopalina	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Powierzchnia [ha]
5.	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Koza Wielka	eksploatacja złoża zaniechana	45	–	4,0

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Bilans Zasobów Złóż kopalin w Polsce – stan na 31.12.2016r.

W gminie znajduje się jeden punkt eksploatacji kruszywa naturalnego posiadający ważną koncesję – złoża piasku „Zbyczyna dz. nr 7/4”. Według zatwierdzonej dokumentacji bilansowe zasoby tego złoża, zostały obliczone na 152 tys. ton, natomiast wydobycie wynosi 5 tys. ton rocznie¹³.

Obok lokalizacji udokumentowanych złóż na rysunku 6 przedstawiane są obszary perspektywiczne i prognostyczne. Ich rozróżnienie polega generalnie na tym, że w przypadku perspektyw brane są pod uwagę przede wszystkim aspekty geologiczno-górnico-surowcowe, a przy prognozach dodatkowo uwzględnia się aspekty ochrony środowiska.

5.6.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- właściwy sposób pozyskiwania, przetwarzania i wykorzystania złóż z wykorzystaniem najnowocześniejszych technik i narzędzi optymalizacji przeróbki surowców, - uwzględnianie w dokumentach planistycznych (m. in. mpzp) informacji o udokumentowanych złożach kopalin, - stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania terenów po eksploatacji złóż celem zapobiegania erozji gruntów.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- odpowiednie zabezpieczanie powierzchni ziemi w związku z eksploatacją kopalń odkrywkowych, których działalność prowadzi do zmiany stosunków wodnych.
Działania edukacyjne	- prowadzenie działań mających na celu informowanie społeczeństwa zarówno o korzyściach płynących z wykorzystania poszczególnych rodzajów złóż, jak i o zagrożeniach dla ludzi i środowiska z tym związanych.
Monitoring środowiska	- prowadzący eksploatację kopalin jest obowiązany podejmować środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

¹³ Bilans Zasobów Złóż kopalin w Polsce – stan na 31.12.2016r

Rysunek 6. Lokalizacja złóż kopalin na tle Gminy Perzów

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

5.6.2 Podsumowanie

Złoża kopalin występujące na terenie Gminy Perzów są małe i są to złoża kruszyw naturalnych (piaski i żwiry) oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. Występują one w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i w przypadku złoża Zbuczyna dz. nr 7/4, eksploatowane jest metodą odkrywkową.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
występowanie zasobów kruszyw naturalnych.	- trwałe przekształcenie powierzchni ziemi, - małe różnicowanie złóż kopalin.
Szanse	Zagrożenia
możliwość pozyskania surowca na potrzeby własne gminy.	duża ingerencja w środowisko, prowadząca do degradacji obszarów, na których znajdują się złoża kopalin.

5.7 Gleby

Na terenie Gminy Perzów wytworzyły się następujące typy gleb:

- gleby brunatne właściwe i brunatne wyługowane,
- gleby bielcowe,
- czarne ziemie,
- gleby bagienne, hydromorficzne.

Najlepsze gleby (brunatne właściwe i czarne ziemie) wytworzone z glin spieszczonych oraz utworów pyłowych i ilastych, w większych płatach występują jedynie w obrębie wsi Domasłów i Trębaczów. Największe powierzchnie zajmują natomiast gleby bielcowe wytworzone z utworów piaszczystych i piaszczysto-gliniastych. W obrębie dolin rzecznych występują mady i torfy. Gleby te ze względu na warunki siedliskowe zaliczane są do użytków zielonych średnich, a tylko niewielkie enklawy do użytków zielonych słabych. Są one użytkowane jako łąki i pastwiska. Na południe od Trębaczowa występują płaty gleb murszowo-mineralnych¹⁴.

Na terenie gminy przeważają gleby klasy IV i V. Stanowią one około 79% powierzchni użytków rolnych. Znacznie mniejszy udział zajmują gleby klasy III i VI¹⁵.

Klasy bonitacyjne, dostarczają cennych wiadomości o potencjalnej urodzajności gleb, nie informują jednak wystarczająco o ich przydatności rolniczej. W związku z tym użytki rolne w Polsce zostały zaliczone do wyróżnionych przez IUNG w Puławach, kompleksów przydatności rolniczej, które stanowią typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na

¹⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów

¹⁵ Ibidem

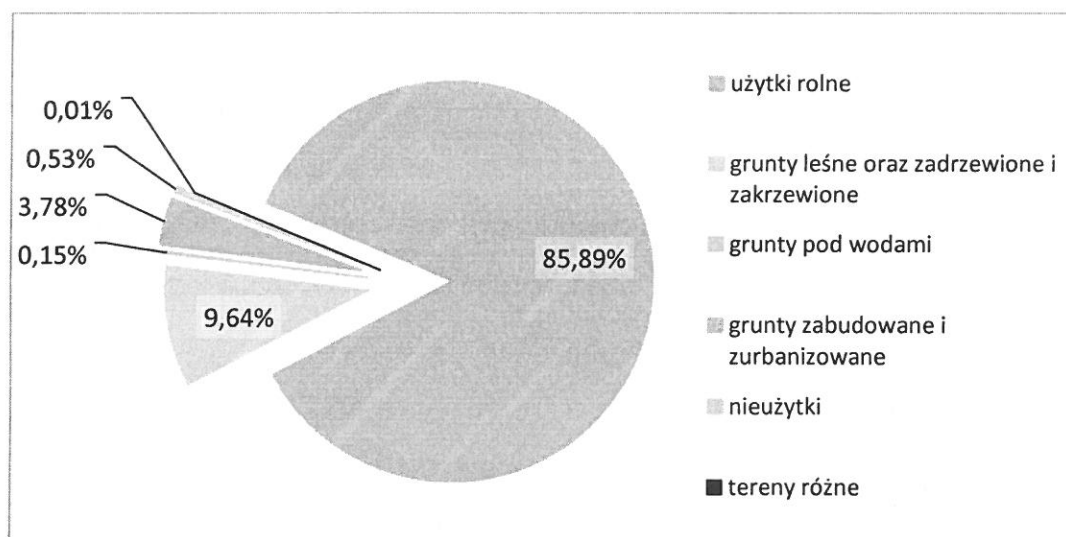
terenie gminy występuje sześć kompleksów przydatności rolniczej o odmiennych warunkach siedliskowych:

- pszenney dobry,
- żytni bardzo dobry,
- żytni dobry,
- żytni słaby,
- żytni bardzo słaby,
- pastewny mocny.

Największe rozprzestrzenienie mają gleby kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego, najmniejszy - kompleksu pszennego dobrego¹⁶.

Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Perzów przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 6 470 ha,
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 726 ha,
- grunty pod wodami – 11 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 285 ha,
- nieużytki – 40 ha,
- tereny różne – 1 ha.

Wykres 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Perzów w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

¹⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Perzów

Substancje szkodliwe obecne w środowisku to pozostałości pestycydów i związki metali ciężkich, zwłaszcza ołowiu, cynku i kadmu, a także miedzi, arsenu i chromu. Szczególnie poważne jest skażenie gleby metalami ciężkimi na skutek występowania zjawiska ich migracji i kumulacji, także w roślinach pastewnych trwałych użytków rolnych położonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych, które nasila się w miarę wzrostu ilości pojazdów spalinowych. Dotyczy to obszarów gruntów użytkowanych rolniczo jako trwałe użytki zielone i grunty orne, na których uprawia się rośliny pastewne dla bydła – głównie dla krów mlecznych. Zawarte w glebie metale ciężkie są pobierane przez rośliny, a za ich pośrednictwem przez zwierzęta, przedostając się w związku z tym do produktów spożywczych¹⁷.

5.7.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- podejmowanie prac zmniejszających nadmierne zagrożenie erozją, np. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, - rozwój systemów małej retencji oraz przeciwdziałanie nadmiernej erozji wodnej na terenach nizinnych na obszarach leśnych, - stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację (erozję, wyjąłowanie, przenikanie zanieczyszczeń do wód).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- na zły stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego, związane z rozwojem rolnictwa i jego intensyfikacją oraz działalności przemysłową i mieszkaniową: - nadmierne nawożenie, - niewłaściwa działalność zakładów produkcyjno-usługowych i przemysłowych, - komunikacja i transport samochodowy, - składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych.
Działania edukacyjne	- prowadzenie działań edukacyjnych dla rolników w zakresie: - promowania rolnictwa ekologicznego i integrowanego, - zapobiegania zanieczyszczeniom gleb środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi, - ochrony gleb przed erozją i zakwaszeniem.
Monitoring środowiska	- w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo. Są one jednak prowadzone w bardzo małą częstotliwością i wybiórczo. - Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza systematycznie prowadzi badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez.

¹⁷ K. Węglarzy, Metale ciężkie – źródła zanieczyszczeń i wpływ na środowisko, Instytut Zootechniki - PIB

5.7.2 Podsumowanie

Na obszarze Gminy Perzów występują gleby różnej jakości: od gleb dobrych (klasa bonitacyjna III) po gleby najłabsze (kl. VI).

Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, których na terenie gminy jest 23 ha.

Wzdłuż dróg, jednostkowo i na niewielkich powierzchniowo obszarach mogą znajdować się gleby zanieczyszczone głównie metalami ciężkimi. Przyczyną tych zanieczyszczeń są pojazdy samochodowe, dlatego należy ograniczyć przydatność na cele rolnicze i leśne gruntów przylegających do dróg.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
obszary występowania gleb dobrej jakości.	wpływ ruchu drogowego na uprawy znajdujące się w pobliżu jezdni.
Szanse	Zagrożenia
przeprowadzenie badań stanu i jakości gleb na terenie gminy, które umożliwią odpowiednie dawkowanie nawozów i dobranie zabiegów agrotechnicznych.	erozja wodna w strefach krawędziowych rzek.

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Od lipca 2013 roku gospodarowanie odpadami komunalnymi odbywa się w ramach regionów oraz w oparciu o regionalne instalacje do przetwarzania odpadów. Gmina Perzów wchodzi w skład Regionu IX, dla którego wskazano Zakład Zagospodarowania Odpadów Olszowa, posiadający status regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych¹⁸.

Odpady zmieszane z terenu Gminy Perzów są odbierane z pojemników 120l, 240l, 1100l. Odbiór odpadów komunalnych zmieszanych mokrych oraz odpadów suchych odbywa się jeden raz w miesiącu, natomiast opakowania ze szkła odbierane są raz na trzy miesiące.

¹⁸ Uchwała Nr XLIX/962/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 września 2014 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/441/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017

Jednocześnie raz w roku jest organizowana zbiórka odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Odbiór odpadów odbywa się sprzed posesji. Z kolei odpady zielone zagospodarowane są we własnym zakresie – w przydomowych kompostownikach lub dostarczane samodzielnie do PSZOK-u.

Usługę polegającą na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych świadczyła firma: Przedsiębiorstwo Komunalno-Transportowe „WENCEL”.

Tabela 7. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Perzów z podziałem na frakcje

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Ilość odpadów [Mg]		
		2014	2015	2016
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	58,80	90,90	140,82
Opakowania ze szkła	15 01 07	74,00	94,00	86,48
Niesegregowane odpady komunalne	20 03 01	358,40	412,60	502,86
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0,05	0,04	0,03
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	44,60	34,70	61,16
Zużyte opony	16 01 03	14,90	4,60	3,10
Zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne	20 01 36	–	0,20	1,09
SUMA		550,75	637,04	795,54

Źródło: Analizy gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Perzów

Udział masy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w odebranych odpadów ogółem w Gminie Perzów w latach 2014–2016 wynosił odpowiednio: 65,1%; 34,8% i 63,2%.

Tabela 8. Masa odpadów dostarczona do PSZOK-u przez mieszkańców Gminy Perzów w latach 2014–2016 .

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Ilość odpadów [Mg]		
		2014	2015	2016
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	1,93	1,23	1,35
Odpady z betonu oraz gruzu	17 01 01	0,48	1,74	1,49
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	0,08	0,12	0,93
Zużyte opony	16 01 03	0,30	0,07	0,14
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35	0,16	0	0,003
Zużyte urządzenia elektryczne i elektryczne 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	0,24	0,05	0,12
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	0,06	0,04	0,01
Opakowania ze szkła	15 01 07	0,10	0,01	
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,01		
Farby, tusze, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	20 01 28	0	0,05	0,001

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Ilość odpadów [Mg]		
		2014	2015	2016
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	0	0,36	
Urządzenia zawierające freony	20 01 23	0	0	0,06
Odpadowa papa	17 03 80	0	3,48	2,14
Opakowania z drewna	15 01 03	0	0,51	
Tekstylia	20 01 11	0	0,16	0,07
Opakowania z metali	15 01 04	0	0	0,07
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0	0	0,002
SUMA		3,36	7,82	6,39

Źródło: Analizy gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Perzów

Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów¹⁹:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – **34,95%**, oznacza to, że osiągnięto dopuszczalny poziom, który w 2016 roku wynosił do 45%,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – **45,81 %** tzn. że osiągnięto wymagany poziom, który za rok 2016 wynosił min. 18%,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – **100%**, oznacza to, że osiągnięto dopuszczalny poziom, który w 2016 roku wynosił 42%.

Gmina Perzów wykonała inwentaryzację azbestu we własnym zakresie, na potrzeby sporządzenia *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Kępińskiego na lata 2012-2032*. Gmina, począwszy od roku 2013 w porozumieniu z powiatem oraz innymi gminami corocznie przystępuje do realizacji programu usuwania azbestu. W ten sposób w latach 2015 i 2016 roku z terenu gminy usunięto odpowiednio 54,79 i 54,03 Mg wyrobów azbestowych.

¹⁹ Analiza gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Perzów za rok 2016

5.8.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- lokalizowanie obiektów gospodarki odpadami (np. składowisk, PSZOK-ów, magazynów odpadów) w oddaleniu od terenów zagrożonych podtopieniami i osuwiskami, będącymi następstwami kumulacji zmian będących efektem zmian klimatycznych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- głównym zagrożeniem jest możliwość wybuchu pożaru samych odpadów, czy to komunalnych czy przemysłowych. W wyniku pożaru będą się uwalniały do atmosfery bardzo toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów tworzyw sztucznych.
Działania edukacyjne	- prowadzenie działalności edukacyjnej zarówno mieszkańców, jak i podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami, selektywnego zbierania odpadów oraz racjonalnego wykorzystania wody i energii
Monitoring środowiska	- w kontekście odpadów komunalnych konieczne jest monitorowanie osiąganych poziomów recyklingu i odzysku odpadów celem dostosowywania lokalnych, gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

5.8.2 Podsumowanie

Wprowadzenie gminnego systemu odbioru odpadów komunalnych od wszystkich zamieszkałych nieruchomości przyczyniło się do zwiększenia kontroli w gospodarowaniu odpadami oraz znacznie przyczyniło się do zwiększenia poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Należy oczekiwać, że z roku na rok będą one coraz wyższe. Wzrasta również świadomość mieszkańców o potrzebie prowadzenia właściwej gospodarki odpadami, a w szczególności segregacji odpadów.

Na terenie Gminy Perzów w latach 2014–2016 zebranych zostało w sumie 1983,33 Mg odpadów komunalnych z czego w formie zmieszanej 1 273,86 Mg (średnio 64,23% całości).

Analiza SWOT

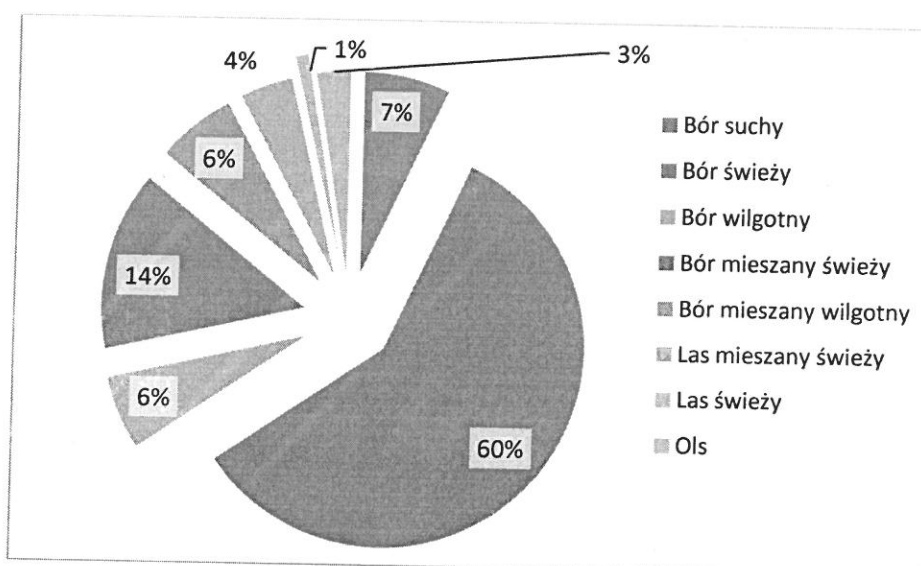
Mocne strony	Słabe strony
- ciągły wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie poprzez ulepszanie systemu zbiórki odpadów, - sukcesywna utylizacja wyrobów zawierających azbest	palenie odpadów w gospodarstwach oraz nielegalny wywóz na dzikie wysypiska.

Szanse	Zagrożenia
- eliminacja dzikiego składowania odpadów, - zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów zmieszanych.	nielegalne pozbywanie się odpadów.

5.9 Zasoby przyrodnicze

Lasy zajmują ok. 9% powierzchni gminy²⁰ a ich zarządcą jest Nadleśnictwo Syców. Udział typów siedliskowych lasów w gminie Perzów przedstawia wykres 6.

Wykres 6. Udział typów siedliskowych lasów w Gminie Perzów

Źródło: www.sycow.poznan.lasy.gov.pl

Dominującymi gatunkami drzew są: sosna 90%, olcha 4% i brzoza 3%. Pozostałe gatunki (3%) dąb, buk i świerk nie mają większego znaczenia gospodarczego, występują w formie domieszek podnosząc stan zdrowotny lasu i zwiększając walory estetyczne a także wzbogacając biocenozę lasu. Gmina Perzów od południa, południowego-wschodu i południowego-zachodu sąsiaduje z większymi kompleksami leśnymi. Są one miejscem rozrodu i regularnego przebywania kani rudej oraz bielika. Wokół gniazd utworzone są strefy ochrony o promieniu ok 3 km (kania ruda) oraz ok. 4 km (bielik).

Szata roślinna odzwierciedla różnorodność naturalnych warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych, glebowych i wodnych występujących na terenie gminy. Składa się na nią roślinność lasów, łąk, torfowisk.

²⁰ Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie w dolinie rzeki Czarna Widawa), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu.

Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo (pola, łąki, sady), które są specyficznym typem biocenozy charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego w porównaniu z biocenozą naturalną oraz roślinność ruderalna zasiedlająca podłoża zmienione przez człowieka, charakterystyczna dla terenów zurbanizowanych.

Na obszarze Gminy Perzów nie występują formy ochrony przyrody.

Faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną. Występują tu również typowe dla Polski środkowej gatunki płazów (żaba trawna, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka, rzekotka drzewna, ropucha szara, ropucha zielona, kumak nizinny, traszka zwyczajna) i gadów (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec zwyczajny, padalec, żmija zygzakowata).

Dosyć bogata jest fauna ptaków leśnych przy czym dominującymi gatunkami są drobne ptaki z rzędu wróblowatych: skowronek, dziedziatka, lerka, brzegówka, dymówka, oknówka, świergotek polny, świergotek drzewny, świergotek łąkowy, pliszka żółta, pliszka siwa, jasiołuska, strzyżyk, pokrzywnica, rudzik, słowik szary, słowik rdzawy, kopciuszek, pleszka, pokląskwa, kłaskawka, białozbytka, kos, kwiczoł, śpiewak, drożdżik, paszkoł, świerszczak, strumieniówka, brzęczka, rokitniczka, łozówka, trzcinniczek, trzcinia, zaganiacz, jarzębatka, piegża, cierniówka, gajówka, kapturka, świstunka leśna, pierwiosnek, piecuszek, mysikrólik, zniczek, muchołówka szara, muchołówka żałobna, muchołówka mała, raniuszek, sikora uboga, czarnogłówka, czubatka, sosnówka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, pełzacz ogrodowy, remiz, wilga, gąsiorek, srokoś, sówka, sroka, kawka, gawron, wrona, kruk, szpak, wróbel, mazurek, zięba, jer, dzwonek, makolągwa, trznadel, szczygieł, czyż, czeczotka, dziwonia, gil, grubodziób, ortolan, potrzos, potrzyszcz.

Wśród fauny obszarów otwartych do najciekawszych stanowisk zaliczyć należy zlokalizowane w północno-zachodniej części gminy „Łąki koło Bralina” (obszar ważny dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego,

wyznaczony na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego”), na obszarze którego stwierdzono występowanie następujących gatunków: kulik wielki, kszysk, krwawodziób, rycyk, czajka, derkacz, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, pustułka, żuraw, srokosz, jarzębatka, gąsiorek, strumieniówka i świerszczak.

Na terenach wokół miejscowości Trębaczów podczas rocznych badań związanych z planami budowy farmy wiatrowej, wykazano występowanie następujących gatunków nietoperzy:

- grupa rodzajowa nocki *Myotis* spp.,
- mroczek późny *Eptesicus serotinus*,
- karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*,
- karlik większy *Pipistrellus nathusii*,
- borowiec wielki *Nyctalus noctula*,
- grupa gatunków z rodzajów: *Nyctalus* spp., *Eptesicus* spp., *Vespertilio*,
- grupa rodzajowa gacki *Plecotus auritus* i *Plecotus austriacus*.

Fauna ssaków jest bardzo zróżnicowana, występują tu bowiem zarówno duże parzystokopytne, jak i drobne ssaki. Dość pospolicie spotyka się tu sarnę i dziką oraz gryzonie, w tym: nornicę rudą, mysz leśną, mysz zaroślową czy wiewiórkę rudą.

Najliczniej występującymi ssakami na terenie Gminy Perzów są gatunki z rzędu gryzoni, głównie zajmujące szaraki, bobry europejskie, piżmaki, karczowniki, norniki zwyczajne, myszy polne, leśne i domowe oraz szczury wędrowne.

Ponadto na terenie gminy spotkać możemy: kunę, borsuka, łasicę, lisa, wilka, sarnę, daniela, jelenia szlachetnego oraz dziką.

5.9.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych, - ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- lasy narażone są na anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry oraz pożary.

Działania edukacyjne	- prowadzenie szeroko pojętej edukacji w m. in. zakresie: - roli zjawisk przyrodniczych w procesie zmian klimatycznych, - presji turystycznej wywieranej na obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, - prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, - szkolenia i wsparcia rolników we wdrażaniu programów rolno-środowiskowych, - turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej, - roli lasów i ich ochrony przed suszą i pożarami. - funkcję edukacyjną pełnią także szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne.
Monitoring środowiska	- współpraca z IOŚ w ramach Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, którego zadaniem jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne. - monitoring lasów włączono do Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska i obejmuje m.in.: uszkodzenia lasów, zagrożenia pożarowe i występowanie szkodników owadzych w lasach.

5.9.2 Podsumowanie

Na terenie Gminy Perzów nie występują obszary chronione. Należy jednak pamiętać, iż ochrona terenów zieleni jest obowiązkiem gminy, która podejmuje działania w kierunku rozwoju tych terenów. Szczególnie ważna będzie renowacja parków oraz terenów zieleni usytuowanych wzdłuż skarp i dolin rzecznych znajdujących się na terenie gminy.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• bioróżnorodność.	• znaczny stopień izolacji niektórych kompleksów leśnych.
Szanse	Zagrożenia
• dolesienia obszarów na których występują gleby o niskiej przydatności dla gospodarki rolnej, • wzrost świadomości społeczeństwa dotyczący ochrony przyrody.	• wzrost natężenia ruchu powodujący zwiększoną śmiertelność zwierząt i pogorszający warunki ich migracji.

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie Gminy Perzów nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy

substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki poważnych awarii przemysłowych mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych spowodowanych wypadkami lub kolizjami drogowymi.

5.10.1 Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	- ekstremalne zjawiska pogodowe mogą doprowadzić do uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczeniu energii do odbiorców, a także zakładów przemysłowych, co może doprowadzić do przerwania ich pracy, przegrzania układów technologicznych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	- nadzwyczajne zagrożenia środowiska powstają wskutek wypadków i zdarzeń w czasie budowy i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary.
Działania edukacyjne	- prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców gminy.
Monitoring środowiska	- stała współpraca z organami Państwowej Straży Pożarnej, Wojewodą oraz WIOŚ w zakresie prowadzenia kontroli występowania awarii przemysłowych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• brak zakładów mogących być źródłem powstania poważnej awarii, • możliwość szybkiego reagowania w razie awarii (węzeł S8) oraz niewielka odległość od miejscowości Syców i Kępno..	• stacje paliw płynnych, które są potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
—	• transport towarów niebezpiecznych, głównie paliw płynnych.

6 Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ

Dotychczas obowiązujący Program Ochrony Środowiska Gminy Perzów uchwalony został Uchwałą Nr XIV/84/2004 Rady Gminy Perzów z dnia 29 czerwca 2004 roku. Realizacja zadań ujętych w dotychczas obowiązującym POŚ, wpłynęła pozytywnie na poprawę stanu środowiska na terenie gminy. Zrealizowano szereg inwestycji, które wpłynęły na osiągnięcie następujących celów:

- ochrona powietrza atmosferycznego:
 - energooszczędność poprzez termoizolacyjne modernizacje budynków mieszkalnych i publicznych,
 - modernizacja systemów ogrzewania;
- ochrona przed hałasem:
 - modernizacja odcinków dróg poprzez wymianę ich nawierzchni,
- ochrona zasobów wodnych i gospodarka wodno-ściekowa:
 - racjonalizacja gospodarki przestrzennej w strefach i wokół stref ochronnych wód,
 - modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej w gminie,
 - modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie,
- gospodarka odpadami:
 - ograniczenie negatywnego skutku oddziaływania odpadów na środowisko,
 - zmiana sposobu postępowania z odpadami,
 - edukacja ekologiczna,
 - wprowadzenie segregacji odpadów,

W celu zobrazowania efektów realizacji działań związanych z ochroną środowiska w tabeli nr 9 zestawiono wartości wybranych wskaźników monitorowania.

Tabela 9. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji POŚ

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Gmina Perzów		
			stan 2004 r.	stan 2007 r.	stan 2016 r.
1.	Długość sieci wodociągowej	km	51,8 ▲	52,3 ▲	52,9
2.	Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	727 ▲	750 ▲	1 129
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osób	3 554 ▼	3 552 ▲	3 791
4.	Korzystający w wodociągu w % ogółu ludności	%	89,1 ▲	90,5 ▲	100,0
5.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	135,8 ▲	154,0 ▲	159,1
7.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³ /rok	34,0 ▲	39,1 ▲	41,9
8.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	19,7 ▲	19,9 ▲	34,4
9.	Podłączenia sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	374 ▼	299 ▲	506
10.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osób	1 243 ▲	1 281 ▲	2 129
11.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	31,2 ▲	32,6 ▲	56,0
12.	Ścieki oczyszczane razem	tys. m ³	42,0 ▲	46,0 ▲	70,0
13.	Liczba komunalnych biologicznych oczyszczalni ścieków	sztuk	1 =	1 =	1
14.	Przepustowość biologicznych oczyszczalni ścieków komunalnych według projektu	m ³ /dobę	400 =	400 ▲	445
15.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków	osoba		1 984 =	1 984
16.	Równoważna liczba mieszkańców dla oczyszczalni ścieków	osoba	2 957 =	2 957 ▲	3 423
17.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	sztuk	-	-	28
18.	Zbiorniki bezodpływowe	sztuk	-	-	380
19.	Stacje zlewne	sztuk	-	-	1
20.	Odpady komunalne zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	ton	-	167,8 ▲	502,9
21.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem na 1 mieszkańca	kg	-	42,9 ▲	129,7
23.	Wskaźnik lesistości*	%	9 =	9 =	9
24.	Powierzchnia gruntów leśnych (w tym lasów)*	ha	702 ▲	707 ▼	698
25.	Powierzchnia lasów*	ha	682 ▲	687 ▼	678
26.	Zieleńce	ha	0,0 ▲	9,0 =	9,0
27.	Zieleń uliczna	ha	4,5 =	4,5 =	4,5
28.	Tereny zieleni osiedlowej	ha	0 =	0 ▲	0,02
29.	Wydatki ogółem na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną z budżetu gminy	zł	154 855 ▲	325 916 ▲	1 047 766
30.	Wydatki na utrzymanie zieleni	zł	2 712 ▼	0 ▲	15 133
31.	Wydatki na gospodarkę ściekową i ochronę wód	zł	0 ▲	171 169 ▲	791 023
32.	Wydatki na gospodarkę odpadami	zł	10 980 ▼	10 515 ▲	302 981

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

7 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Celami realizacji programu ochrony środowiska są poprawa stanu i ochrona środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska w gminie. Ww. cele i zadania zostały opisane w tabeli nr 10.

Ponadto kontynuowane będzie umieszczanie w aktach prawa miejscowego zapisów mających na celu ochronę środowiska. Przykładem takich dokumentów są Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczane w nich kierunki zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania, mające wpływ na ochronę środowiska to m.in.:

- zakaz lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, tj. powodujących przekroczenia ustalonych przepisami odrębnymi standardów jakości środowiska ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez wskazanie terenów jej rozwoju, w pierwszej kolejności w granicach wykształconych już pasów i skupisk zabudowy lub w ich sąsiedztwie;
- wypełnianie wolnych enklaw w pasmach istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w celu odpowiedniego wykorzystania terenów już zurbanizowanych i stworzenia większej ich zwartości przestrzennej;
- wyposażanie terenów zabudowy mieszkaniowej co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe, a strefy koncentracji zabudowy mieszkaniowej - także w sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- propagowanie odnawialnych źródeł energii;
- rekomendowanie stopniowego ograniczania wykorzystywania węgla kamiennego jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych.

Tabela 10. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz ze wskaźnikami obrazującymi zmianę stanu środowiska na terenie gminy

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik			Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa			
A	B	C	G	D	E	F	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej obiektów na terenie gminy	Liczba zmodernizowanych budynków	0 szt.	15 szt.	Montaż instalacji Odnawialnych Źródeł Energii na budynkach mieszkalnych biorących udział w projekcie pn. Wytwarzanie i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych w partnerstwie gmin	Gmina Perzów	Możliwość nieotrzymania dofinansowania
							Termomodernizacja Zespołu Szkół w Perzowie	Gmina Perzów	—
			Minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego na środowisko	Długość zmodernizowanej drogi	0 km	2,5 km	Modernizacja kotłowni w Zespole Szkół w Perzowie	Gmina Perzów	Możliwość nieotrzymania dofinansowania
							Modernizacja drogi Perzów-Miechów	Gmina Perzów	—
2.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla mieszkańców gminy	Rozbudowa sieci wodociągowej	Długość przebudowanej sieci wodociągowej [GUS]	0 km	20,0 km	Przebudowa sieci wodociągowych na terenie Gminy Perzów	Gmina Perzów	—
							Budowa kanalizacji we wsi Turkowy w Gminie Perzów	Gmina Perzów	—
		Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [GUS]	34,4 km	67,9 km	Budowa kanalizacji w m. Perzów	Gmina Perzów	—
							Budowa kanalizacji w m. Trębaczów i Słupia pod Bralinem	Gmina Perzów	—
3.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu	Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Masa usuniętych wyrobów azbestowych	0 Mg	430 Mg	Realizacja programu usuwania azbestu z terenu Powiatu Kępińskiego	Gmina Perzów	—

Tabela 11. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	lata 2021-2024	razem		
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Montaż instalacji Odnawialnych Źródeł Energii na budynkach mieszkalnych biorących udział w projekcie pn. Wytwarzanie i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych w partnerstwie gmin	Gmina Perzów	30	445	266	-	-	741	Mieszkańcy Gminy, dotacje UE, Budżet woj. wielkopolskiego	-
		Termomodernizacja Zespołu Szkół w Perzowie	Gmina Perzów	250	250	250	250	-	1018	Budżet Gminy	-
		Modernizacja kotłowni w Zespole Szkół w Perzowie	Gmina Perzów	150	220	-	-	-	370	Budżet Gminy, dotacje UE	-
		Modernizacja drogi Perzów-Miechów	Gmina Perzów	204	170	170	160	-	841	Budżet Gminy, Budżet woj. wielkopolskiego	-
2.	Gospodarka wodno-ściekowa	Przebudowa sieci wodociągowych na terenie Gminy Perzów	Gmina Perzów	-	-	75	75	150	300	Budżet Gminy	-
		Budowa kanalizacji we wsi Turkowy w Gminie Perzów	Gmina Perzów	1159	-	-	-	-	1430	Budżet Gminy, środki WFOŚiGW	-
		Budowa kanalizacji w m. Perzów	Gmina Perzów	181	-	-	-	-	181	Budżet Gminy	-
		Budowa kanalizacji w m. Trębaczów i Słupia pod Bralinem	Gmina Perzów	1180	1180	1180	1180	1180	5915	Budżet Gminy, środki WFOŚiGW	-
3.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja programu usuwania azbestu z terenu Powiatu Kępińskiego	Gmina Perzów	22	23	23	24	103	195	Środki WFOŚiGW	-

8 Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w *Programie* zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (**tabela nr 10**) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w *POŚ*. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji *Planu*, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Wójt Gminy Perzów, zgodnie z art. 18 ust 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania *POŚ*, które zostaną przedstawione Radzie Gminy Perzów, a następnie przekazane Zarządowi Powiatu w Kępnie.

9 Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	19
Tabela 2. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin	20
Tabela 3. Stan ekologiczny jednolitych części wód	27
Tabela 4. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Perzów	31
Tabela 5. Ujęcia wody w gminie Perzów	35
Tabela 6. Złoża kopalin na terenie Gminy Perzów	37
Tabela 7. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Perzów z podziałem na frakcje	44
Tabela 8. Masa odpadów dostarczona do PSZOK-u przez mieszkańców Gminy Perzów w latach 2014–2016	44
Tabela 9. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji POŚ	53
Tabela 10. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz ze wskaźnikami obrazującymi zmianę stanu środowiska na terenie gminy	55
Tabela 11. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	56

10 Spis wykresów

Wykres 1. Struktura płci i wieku mieszkańców Gminy Perzów w 2016 roku	14
Wykres 2. Liczba ludności na terenie Gminy Perzów w latach 2001 – 2016	14
Wykres 3. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON z podziałem na sektory i funkcjonujące na terenie Gminy Perzów	15
Wykres 4. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Perzów w latach 2005 – 2015	35
Wykres 5. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Perzów w 2014 roku	41
Wykres 6. Udział typów siedliskowych lasów w Gminie Perzów	47

11 Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Perzów (obszar czerwony) na tle województwa wielkopolskiego i powiatu kępińskiego	11
Rysunek 2. Gminy sąsiadujące z Gminą Perzów	12
Rysunek 3. Gmina Perzów (czerwony obszar) na tle mezoregionów	13
Rysunek 4. Granice JCWP (czarne linie) na tle Gminy Perzów (różowe linie)	30
Rysunek 5. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Perzów	33
Rysunek 6. Lokalizacja złóż kopalin na tle Gminy Perzów	39

PRZEWIDUJĄCA
RADY GMINY PERZÓW
[Podpis]
Renata Modarczyk

UZASADNIENIE

do uchwały Nr XXXIV/165/2017 Rady Gminy Perzów z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017-2020 z prognozą do 2024 roku”

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017-2020 z prognozą do 2024 roku został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.), uwzględniając część strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko dotyczących ochrony środowiska. Jest on podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina w celu ochrony środowiska w swoich granicach administracyjnych.

Podstawowym celem sporządzania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Perzów na lata 2017-2020 z prognozą do 2024 roku wynika z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.) i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismo z dnia 7 lipca 2017 r., znak: WOO-III.411.258.2017.MM.1) oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 30 czerwca 2017 r., znak: DN-NS.9012.1031.2017). Projekt Programu wraz z jego prognozą oddziaływania na środowisko został również poddany opiniowaniu przez ww. organy.

Wójt Gminy Perzów, zgodnie z art. 39 ww. ustawy zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu POŚ i Prognozy podczas konsultacji społecznych. W terminie 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości obwieszczenia o rozpoczęciu procesu opiniowania społecznego przedmiotowych dokumentów tj. od 11 sierpnia 2017 r., nie wniesiono uwag i wniosków do projektów POŚ i Prognozy.

WÓJT
mgr Danuta Fron